

Våra skatter

Skattesnack 25 | Zombieskatterna 30 | Fastighetskatt 32 | Företagare och pandemin 34

Jacob Lundberg

som har skrivit en bok om skatter.

”
Jag tycker att man ska bryta ut pensionsavgiften från arbetsgivaravgiften för att göra den delen synligare.

Nationalekonom Jacob Lundberg som har skrivit en bok om skatter.

Christian Ekström möter en pedagogisk nationalekonom

”Arbetsgivaravgiften är en dold skatt”

Skatt är ett mångfacetterat och ofta ett svårgripbart ämne – inte minst i Sverige där många skatter är dolda och ineffektiva. I ett samtal mellan Skattebetalarnas vd och Timbros chefekonom, Jacob Lundberg, beskrivs delar av skattesystemet och hur det kan bli enklare, tydligare och effektivare.

Text Mats Lundström Foto Magnus Liam Karlsson

Sverige har som bekant nära nog världens högsta skatter. Trots det är kunskapen om skattesystemet inte spridd och området är heller inte särskilt beforskat, åtminstone inte i Sverige.

Med sin bok, *Allt du behöver veta om skatter*, vill Jacob Lundberg förklara den teoretiska bakgrunden till olika typer av skatter på ett enkelt och lättfattligt sätt.

Sunt Förnuft träffade Jacob Lundberg i Stockholm i juni för en diskussion om skatter, dynamiska effekter och skatternas koppling till moral. Boken hade vid det här tillfället precis publicerats och seglat upp på försäljningstopplistorerna.

Christian Ekström (CE): Läsningen av din bok har varit underhållande. Du lyckas hålla innehållet på en lättbegriplig nivå och du är försiktig med ställningstaganden.

Jacob Lundberg (JL): Det var en avvägning jag gjorde då jag inte vill skriva folk på näsan. Boken ska inte upplevas som ideologisk. Jag förklarar forskningsläget, vad som kan vara problemet med skatter, och sedan får läsaren dra sina egna slutsatser.

CE: Jag vill börja med att fråga om arbetsgivaravgifter. Du skriver att om man sänker arbetsgivaravgifterna så kommer lönekraven från facken att öka. Vore inte en lösning att i stället göra om den allmänna löneavgiften, som är en del av arbetsgivaravgiften, till en synlig skatt?

JL: Jag menar att sänkt in-

Fakta Från Skråmträsk till Oxford

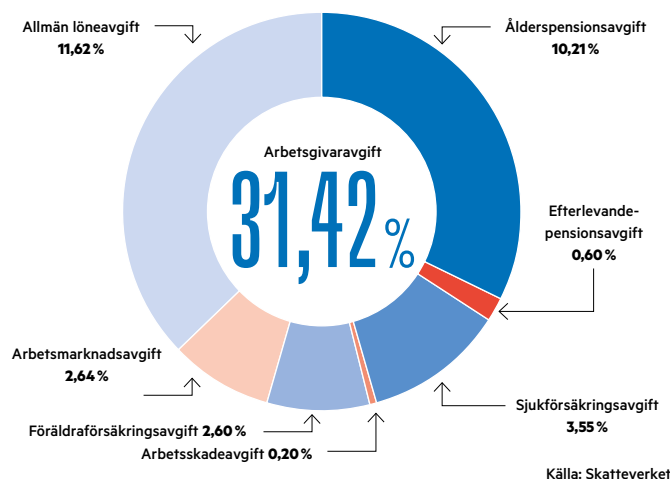
Jacob Lundberg är chefekonom sedan maj 2017 och arbetar bland annat med skattefrågor. Jacob Lundberg föddes 1989 och växte upp i Skråmträsk, en by och ett lokalt turistmål i Skellefteå kommun. Han tog sin kandidatexamen i Oxford och masterexamen i Cambridge, båda i ekonomi.

komstskatt eller sänkta arbetsgivaravgifter egentligen är samma sak. Arbetsgivaravgifter innehåller många olika delar. Jag tycker därför att man ska bryta ut pensionsavgiften från arbetsgivaravgiften för att göra den delen synligare, men också för att pensionssystemet i stort är separerat från

statsbudgeten. Den allmänna löneavgiften är en dold skatt och borde tillsammans med föräldra- och sjukförsäkringsavgifterna bakas samman och göras om till en direkt, statlig löneskatt så att man ser vad man betalar. Det skulle göra systemet mycket tydligare.
CE: Den allmänna löneavgiften är ju ett uppenbart sätt att dölja skatteuttaget. Den har också, kanske just av det skälet, ökat ordentligt jämfört med det totala skatteuttaget och BNP de senaste åren. Att göra om den avgiften till en löneskatt skulle helt klart ge en större förståelse för hur mycket man faktiskt betalar i skatt.

Arbetsgivaravgifternas delar – 2021

A man with a beard and blue shirt stands in a hallway with a chandelier. He has his arms crossed and is looking directly at the camera. The background is dark with a warm light source from a chandelier.

”Det är pedagogiskt utmanande att förklara att kakan vi har att fördela är beroende av hur stor del som staten tar.”

Många tolkar Lafferkurvan som ett normativt ställningstagande, men den är bara en beskrivning av verkligheten, menar Jacob Lundberg som inte heller anser att den säger något om vilken skatteinivå ett samhälle ska ha, förutom att den ska vara på den uppåt lutande delen.

JL: När man ska förklara hur höga skatterna faktiskt är i Sverige hamnar man ständigt i samma diskussion eftersom arbetsgivaravgiften inte uppfattas som en skatt. Men det är den, som såväl EU som OECD konstaterat. Dessutom är den omfattande. I dag uppgår statens intäkter från arbetsgivaravgifterna till nästan 600 miljarder kronor.

CE: Du har i din forskning tittat närmare på Lafferkurvan som beskriver dynamiska effekter. Varför diskuteras dessa så sällan i ett högskatte land som Sverige?

JL: Det beror nog på att det är pedagogiskt utmanande att förklara att kakan vi har att fördela är beroende av hur stor del staten tar. Det är den grundläggande poängen som måste fram, men många förstår inte sambandet. I stället ser man det som att det finns en viss mängd resurser ute i samhället som staten kan ta som den vill av. Det är inte så det funkar. Skatter förändrar beteenden. Höga skatter extra mycket.

CE: En del ser ju skattesänkningar som slöseri, det vill säga som en intäktsförlust för staten vilket är ett barockt omvänt resonemang.

JL: Ja, det är ju precis tvärtom. I min bok konstaterar jag att alla skattesänkningar i viss mån är självfinansierade eftersom kakan då ökar och samhället blir rikare när det lönar sig att arbeta mer. Staten förlorar mindre skatteintäkter än vad skattebetalarna får i sänkt skatt.

CE: Men varför är då dynamiska effekter så utskälda? Magdalena Andersson har till och med kallat effekterna för extremism, trots att hon måste veta bättre.

JL: Rimligtvis känner hon till hur det funkar, för det är absolut grundläggande i nationalekonomi. Beskattar man arbetstagare mer arbetar de mindre och höjer man skatten för bolag kommer de att investera mindre. Det är anledningen till att vi inte har hundra procent skatt och sedan medborgarlön. Skatter påverkar helt enkelt hur vi betar oss.

CE: Jag tycker att de principiella och moraliska aspekterna av skatt är nog så viktiga att lyfta. Skatt är en fråga om fördelning av makten mellan det offentliga och den enskilde. I dag lämnar vi ungefär hälften av våra inkomster i händerna på politikerna. Det kan man bara tycka är rimligt om man menar att politiker är bättre än vi på att fatta beslut. Och det tror inte jag.

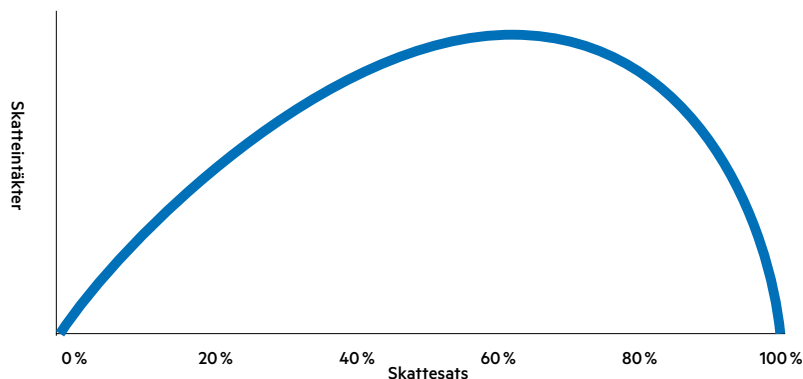
JL: Det har jag valt att inte ta upp i boken som ju har ett nationalekonomiskt perspektiv. Däremot resonerar jag om hur omfördelningsmål ofta står i konflikt med samhällsekonomisk effektivitet.

CE: En metafor som beskriver det är den läckande hinken. Förklara.

JL: Jag vill förklara att det finns en samhällsekonomisk förlust med att ta in skatter och spendera dem. Jag försöker åskådliggöra

Lafferkurvan

Enligt legenden tog ekonomen Arthur Laffer vid en lunch 1974 fram en servett och ritade kurvan som sedan blivit berömd. Servetten finns att beskåda på National Museum of American History (Washington D.C.).

Boken sammanfattar den nationalekonomiska skatteforskningen för en bredare allmänhet och finns tillgänglig via de etablerade bokhandlarna på nätet. Skattebetalarnas medlemmar kan köpa boken för 59 kr genom att använda rabattkoden [SKATTEBETALARNA](https://timbro.se/alltomskatte) på timbro.se/alltomskatte.

Alla skattesänkningar är i viss mån självfinansierade eftersom kakan då ökar och samhället blir rikare när det lönar sig att arbeta mer.

det med att staten tar hundra kronor av skattebetalaren i skatt och lägger hundralappen i en hink som motsvarar statskassan. Problemet med hinken är att den läcker och det beror på att resurser inte kan flyttas runt i samhället utan att det ger effektivitetsförluster. De hundra kronorna blir bara kanske sextio kronor eller mindre att spendera beroende på hur stora förlusterna är – eller som i liknelsen: hur mycket hinken läcker.

CE: Det är ju ytterligare ett skäl för att hålla skatterna på en låg nivå. En skatt som du argumenterar för bör vara låg eller helt avskaffas är kapitalskatten. Varför?

JL: Inom nationalekonomi ses kapitalsskatter som en dubbelbeskattning. Det gör det mindre lönsamt att spara som i sin tur leder till minskad kapitalmängd i samhället vilket gör alla fattigare. Det är rimligt att ha olika skattesatser på arbete och kapital och den teoretiska utgångspunkten är snarare noll procent kapitalskatt.

CE: Och har man ingen kapitalskatt skulle vi också slippa fastighetsskatt. Avslutningsvis, du har tidigare presenterat ett gediget förslag på en skattereform med kraftigt sänkta skatter. Vilka punkter är de viktigaste i ditt förslag?

JL: Först och främst att avskaffa den statliga inkomstskatten och införa platt skatt. Därtill bör en enhetlig moms införas samt en enhetlig men låg kapitalbeskattning som är lägre än skatten på arbete. Jag har förslagit kapitalskatt på 15 procent och en halvering av bolagsskatten. Sedan

bör man rensa upp bland miljöskatterna och se till att de faktiskt riktas in på miljöpåverkan och inte en mängd andra saker som bara har som syfte att dra in pengar.